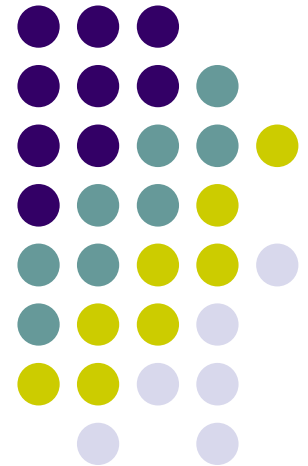

Jordnötter och andra baljväxter på gott och ont!

Jenny van Odijk
Leg dietist, med dr
Allergimottagningen
SU/S

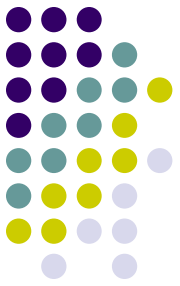

Punkter

- Vad är bra med jordnötter?
  - Näringsinnehåll
  - Olika användningsområden
- Jordnötsallergi i världen
  - Prevalens
- Baljväxter generellt
  - korsreaktioner
  - nyare baljväxter

Jordnötter: innehåll /100 gram

Energi (kcal)	600 kcal
Kolhydrat	10 %
Fett	49 % (varav 24 g EOM)
Protein	27 %
Folsyra	105 ug (25 %)
Zink	6,6 mg (90 %)
Vit E	7,4 mg (90 %)

Soja: innehåll /100 gram

Energi (kcal)	128 kcal
Kolhydrat	6 %
Fett	6 %
Protein	11 %
Folsyra	54 ug (15 %)
Järn	2,7 mg (15 %)
Kostfiber	5 g

Jordnöt

- Energirik baljväxt
- Grisföda som blev populärt snacks

Användningsområden

20 miljoner ton

- Olja:
matlagning, hudvårdsmedel, margarinframställning, kosmetika, salvor, mm.
- Jordnötskaka:
Resterna som blir över när man pressar olja ur jordnötterna, Jordnötskakan används som proteinrikt kreatursfoder
- Som föda:
Stapelvara (kokt och friterad i Asien)
Snacks och tillsats i kakor, godis mm i västvärlden (rostad)

Konsumtion av jordnötter Sverige

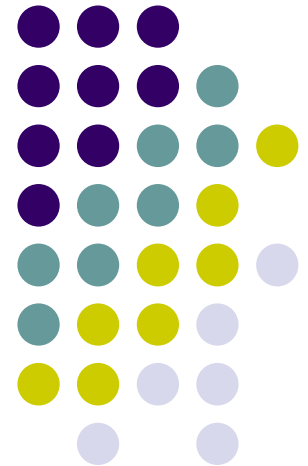

- Relativt stabil och låg i jämförelse med andra länder
- Fler produkter
  - Chokladkonfektyr
  - Asiatisk mat

Överkänslighet mot jordnötter

Prevalens

Barn

1996: 4 åringar:	1.1 % sensibiliserade 0.5 % jordnötsallergi (Tariq et al 1996)
2002: 4 åringar:	3.3 % sensibiliserade 1 % jordnötsallergi (Grundy et al 2002)

Ungdomar

Danmark:	0.5 % jordnötsallergi (Mortz et al 2005) (5.8 % sensibiliserade)
England:	0.8-1 % jordnötsallergi (Pereira et al 2005)

Prevalens, forts

Prevalens

- **USA: 1 %**
(skolbarn, Sicherer 2007)
- **England: 1.5 %**
(förskolebarn, Grundy 2002)
- **Frankrike: 0.3-0.7 %**
(alla, Moneret-Vautrin 2005)
- **Israel: 0.05 %**
(förskolebarn , Dalal 2002)

Konsumtionsdata

(Food balance sheets FAO/WHO)
per capita supply   kg/år

USA	2.7
Storbritannien	1.8
Israel	1.4
Frankrike	0.9
Sverige	0.7

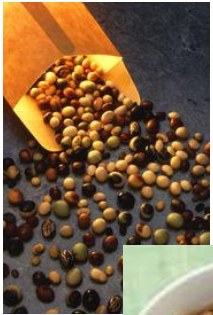
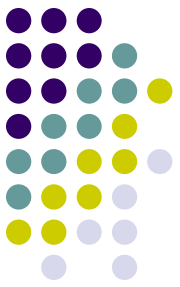
Beredningsform påverkar allergenicitet?

- Rostning påverkar smaken
- Rostning påverkar också allergeniciteten med en högre IgE- bindning till rostade jordnötter (Maleki JAOAC int 2004)

- I Europa och USA äts nästan bara rostade jordnötter
- I Asien serveras jordnötter kokta och friterade som stapelföda

Baljväxter

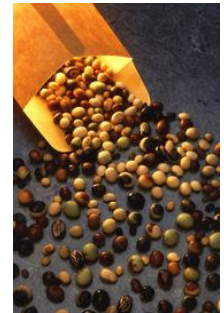
- Jordnöt
- Soja, bönor, linser, ärtor
- Bockhornsklöver (curry)
- Lakritsrot
- **Lupin**
- **Rooibos**

Korsreaktioner mellan baljväxter -jordnöt och soja

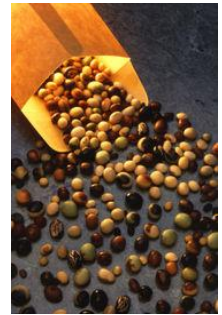
Hög korsreaktivitet vid *in vitro*- studier

In vivo:

- 55/76 av jordnötsöverkänsliga hade antikroppar mot både jordnöt och soja
  - 2 av dessa reagerade på sojaprodukter
(van Odijk et al ,PAI 2004)
-
- 2 av 34 jordnötsallergiker reagerade vid sojaprovokation
(Bernhisel-Broadbent, JACI 1989)

Korsreaktioner mellan baljväxter linser, kikärter mm

In vivo:

- 93 provokationer på barn med pos IgE för baljväxter (80 % pollenallergiska)
  - 73% pos. prov för linser
  - 64% pos. prov för linser och kikärter
  - Viss association till jordnötsallergi
  - Få reagerade på soja

(Ibanez MD, 2003)

Lupin

Lupin

- Lupinmjölsallergi finns beskrivet bl a från Frankrike
J Allergy Clin Immunol 1999;104:883-888
- Från Norge har ett 10-tal fall av reaktioner mot Lupin i livsmedel rapporterats
- Allergimott. SU: Flera positiva hudtest för lupinmjöl hos patienter med allergi mot jordnöt och andra baljväxter
- Lupinmjöl kan förekomma i t ex mjölmix, pasta bakverk, choklad, chips och vegetariska produkter

Lupin - jordnöt

- 6 pat pos DBPCFC lupin varav 3 jordnötsallergiska , 3 monoallergiska (Peeters 2007)
- 8 pat med jordnötsallergi, 7 pos DBPCFC mot lupin (Moneret-Vautrin 1999)
- 1 pat anafylaxi av 1 croissant , monoallergisk (Brenneke 2007)
- 1 pat anafylaxi av våffla med lupin, ej allergisk (→ jordnöt, lupin) (Wassenberg 2007)

Prognos

- 10-20 % kan växa ur sin jordnötsallergi/sensibilisering

- 12/76 (15%) ingen reaktion vid ny exponering för jordnöt
- Initialt milda symtom
- Låga mängder specifika IgE antikroppar
- Fåtal andra allergier

(van Odijk et al , PAI 2004)

- Ca 20 % med tidigare diagnos jordnötsallergi klarade DBPCFC

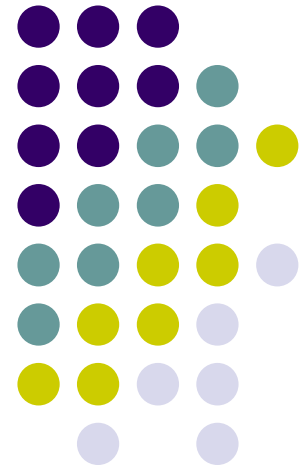
- 48/223 ungdomar neg DBPCFC
- 70 % av dessa < 5 kuA/L

(Skolnick, JACI 2001)

- Fler data kring utväxt: (Kelso, Hourihane, Spergel etc)

Provokationer mot jordnöt och andra baljväxter

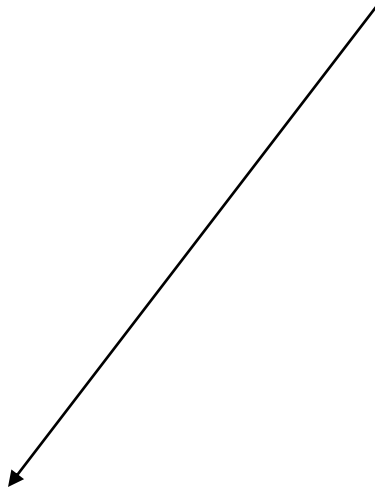
Jenny van Odiik

Grundläggande

Anamnes och IgE tester

Eliminationskost

Födoämnesprovokation

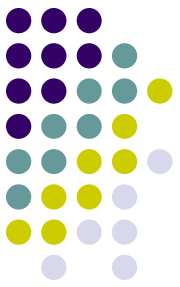
När är en provokation motiverad?

- Efter eliminationskost (ffa basfödoämnen)
- Oklar anamnes
- Rädsla → inskränkt kost
- Undersöka om reaktionen mildrats /försvunnit

När är den inte motiverat? “Decision points”

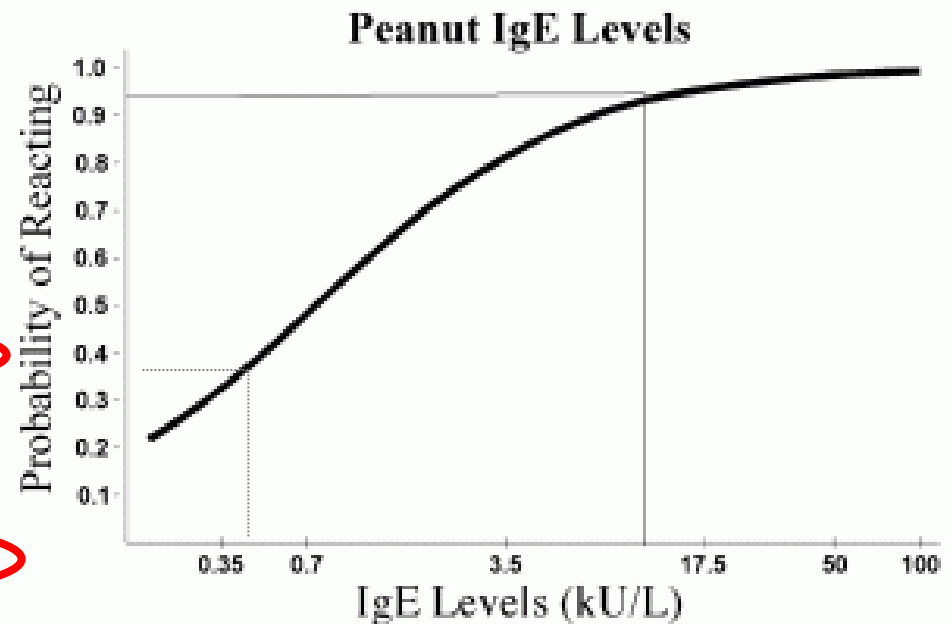

95% Predictive Level

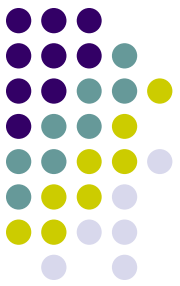
Allergen	[kU _A /L]	PPV
Egg	7	98
- Infants ≤ 2 yrs ⁺	2	95
Milk	15	95
- Infants < 2 yrs ⁺⁺	5	95
Peanut	14	100
Fish	20	100
Tree nuts ⁺⁺⁺	~15	~95
Soybean	30	73
Wheat	26	74

- + Boyano MT, et al. Clin Exp Allergy 2001; 31(9):1464-9.
- ++ Garcia-Ara C, et al. J Allergy Clin Immunol 2001; 107(1):185-90.
- +++ Clark AT, Ewan P. Clin Exp Allergy. 2003; 33(8):1041-5

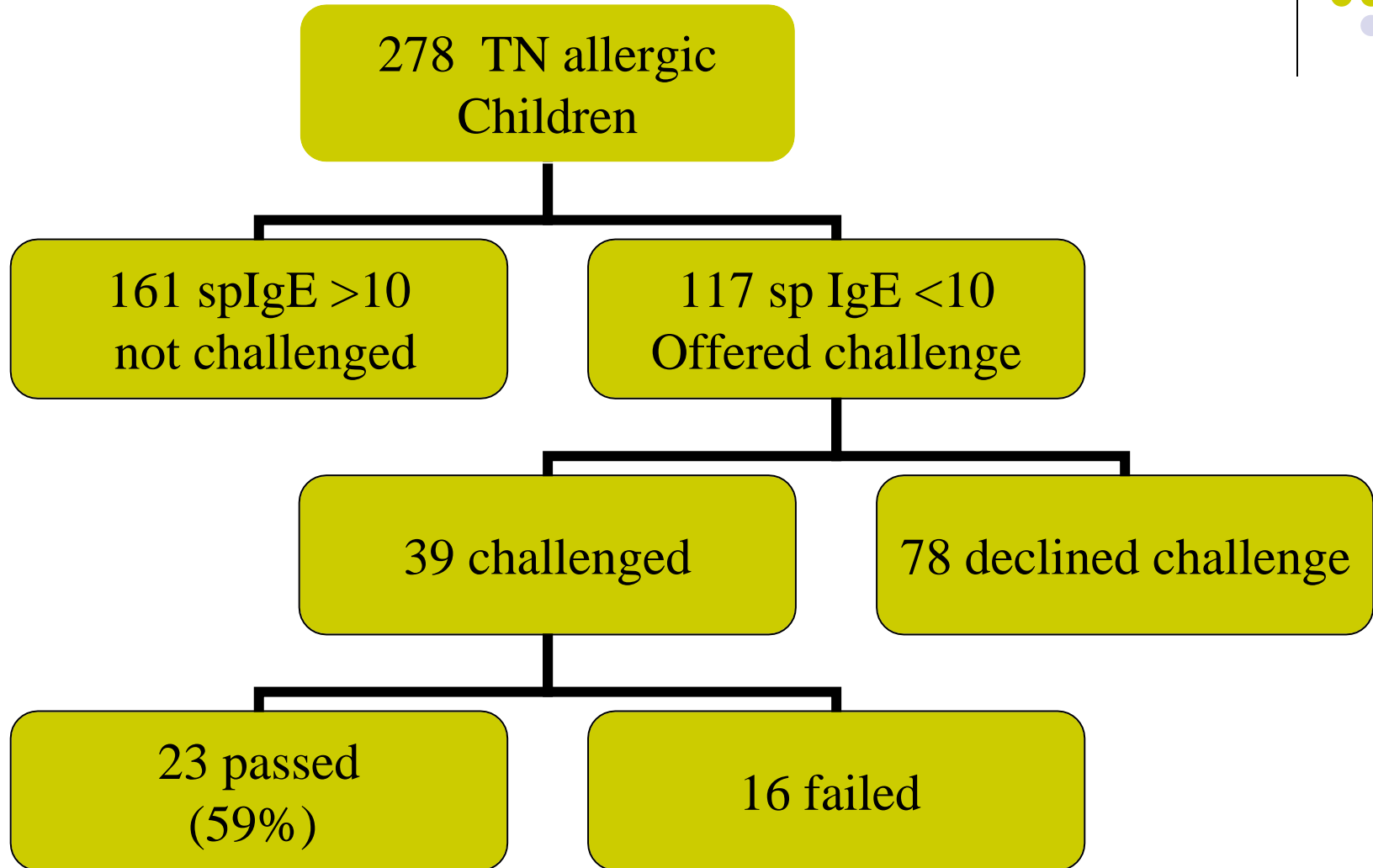
PPV = Positive predictive value

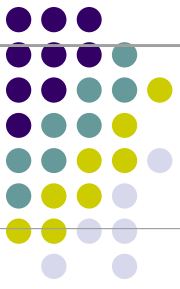

Increasing probability of clinical reactivity with increasing level of food-antigen specific IgE value; note: values <0.35 do not exclude allergic reactivity

Challenge takes away doubt

Modeller	Indikation
Läpprovokation	Screening för vidare provokation?
Uppdosering öppet, enkel blind, dubbelblind	Anamnes på (allvarlig) reaktion
Öppen provokation med normalportion	Osäker anamnes
Blindad provokation med normalportion	Subjektiva symtom eller symtom med dag till dag variation Studier
26/08/2020	Födoämnesaversioner eller psykologiskt betingade reaktioner (neg IgE tester)

Typer av provokationer

Allergimott SU/S

- Läpprovokation
- Oral provokation   FAS A
- -" -   FAS B
- -" -   Normalportion
- 2/08/2020 Blindad födoämnesprovokation

Läpprovokation

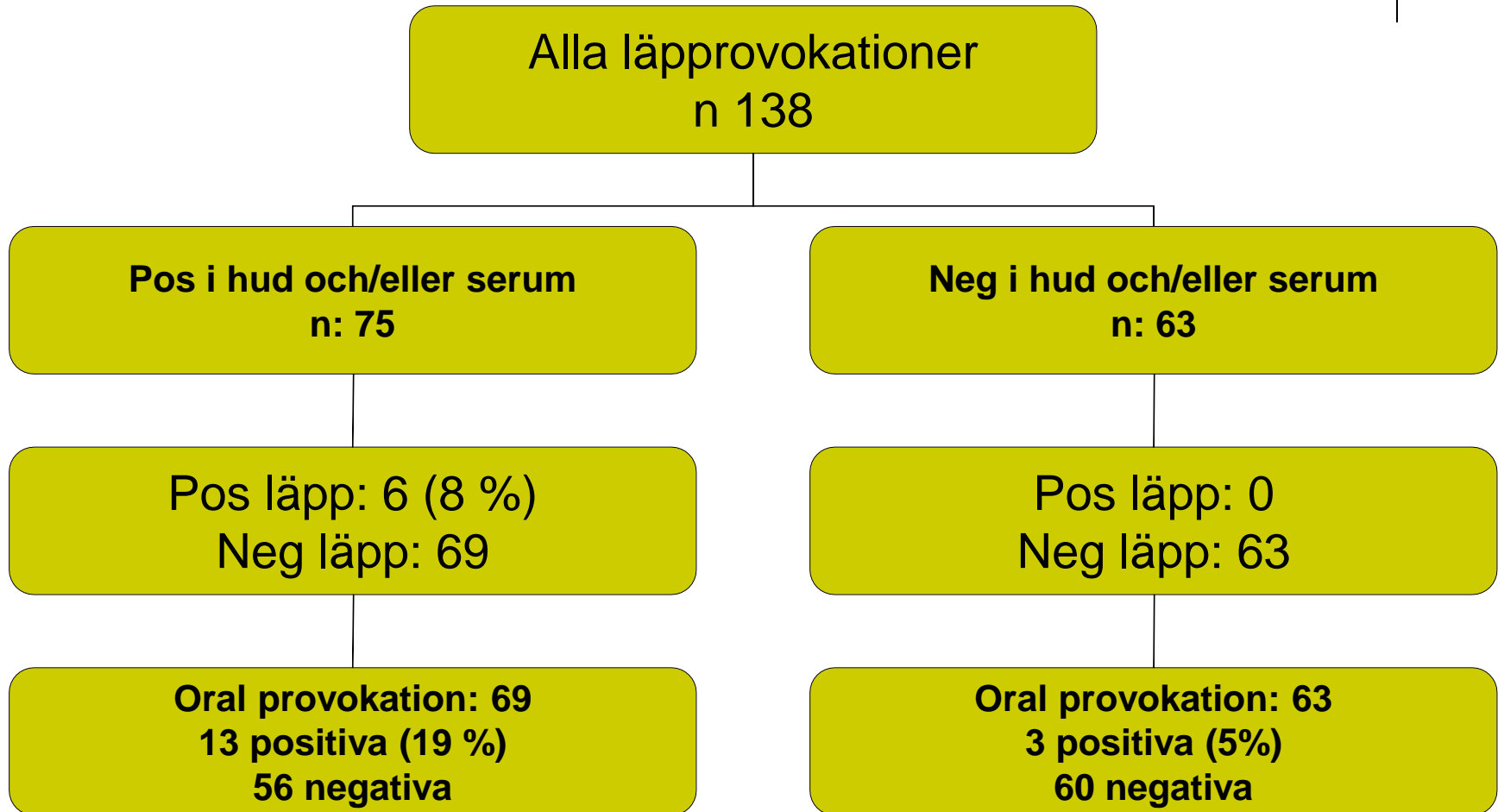
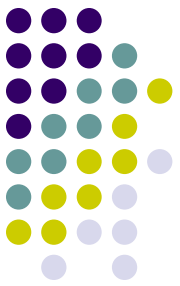

- Beskriven av F. Rancé, Toulouse (PAI 1997)
- Anamnes på allvarlig reaktion
- Steg 1
- Födoämne läggs på insidan läppen i 2 minuter
- Läs av efter 15 minuter
- Neg provokation följs av öppen oral provokation

Utvärdering läpprovokationer

Allmott SU/S :

Öppna provokationer

FAS A

- Anamnes på reaktion vid låg dos
- 4.5 mg, 45 mg, 0.45 g, 4.5 g med 30 minuters intervall
- 1 timmes observation MINST

- Jordnöt: malda rostade jordnötter
- Soja: sojadryck

Öppna provokationer

FAS B

- Anamnes på reaktion vid högre dos
  - 0.5 g, 5 g, 50 g med 30 minuters intervall
  - 1 timmes observation MINST
-
- Jordnöt: malda/hela rostade jordnötter
  - Soja: sojadryck

Provokation dubbelblind

Soja

- Drycker med sojadryck och elementardiet (EO28) samt aromer
- Normalportion: 2 dl
- 5 doser varav 2 el 3 aktiva

Jordnöt

- Chokladbollar (magert recept med 10 % jordnöt)
- 5 bollar- 5 g jordnöt
- 5 x 2 aktiv/placebo

Matträning

- Används vid neg tester, oklar anamnes och patienter med viss rädsla för ett födoämne
- Äter en normalportion på allergimottagningen

Födoämnesprovokationer -standardisering

---

1. **Val av provokationslivsmedel**
2. **Vilka doseringar**
3. **Val av ”challenge vehicle”**

Taylor et al, Consensus protocol for determination of the threshold doses... Clin Exp All 2004; 34:689-695

Födoämnesprovokationer -standardisering

---

1. Val av provokationslivsmedel

Jordnöt – avfettat jordnötsmjöl

Soja - sojamjöl

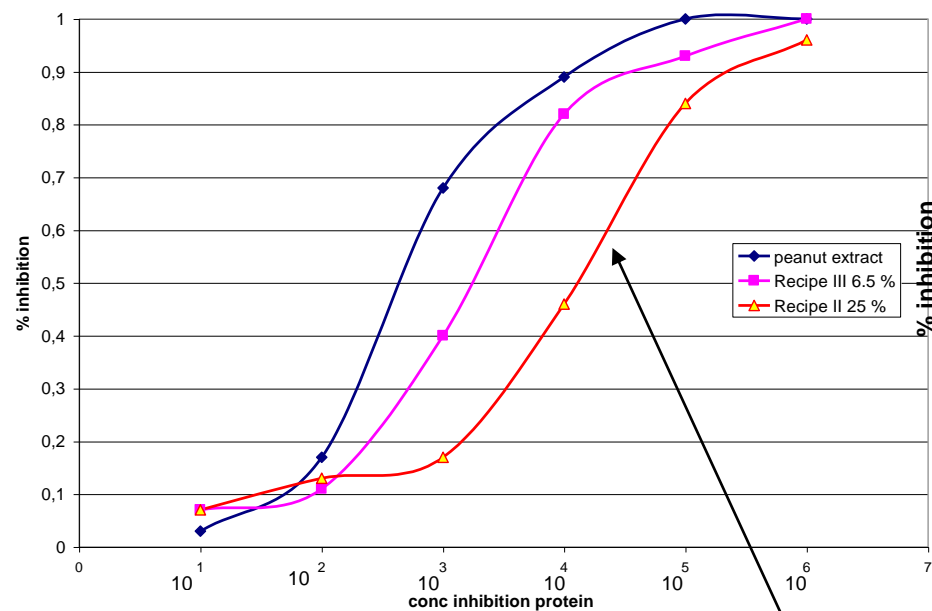
Kommentarer och funderingar

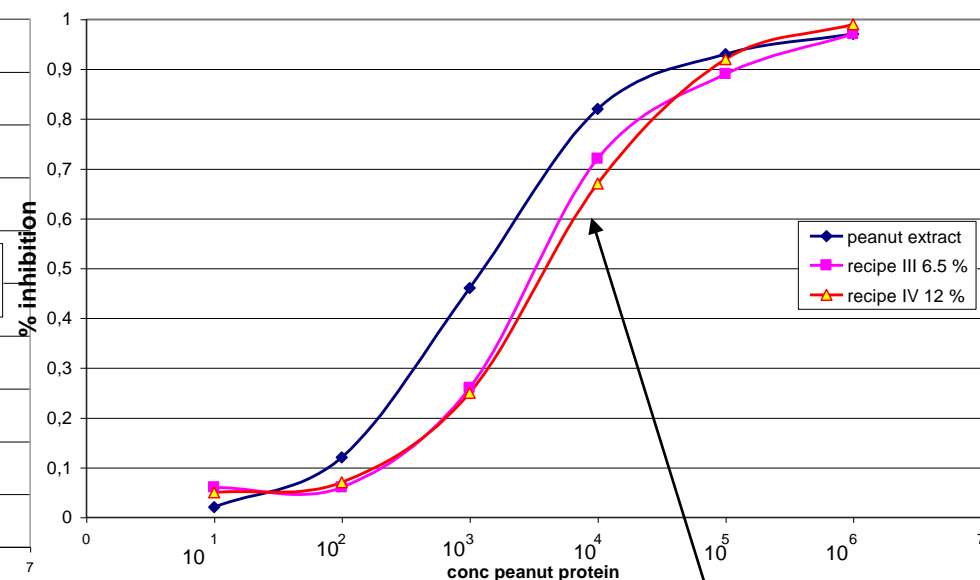

- Utgå från anamnes och det födoämne som patienten äter
  - mängder
  - (rostad jordnöt, sojadryck, tillagat sojamjöl etc)
- Fett i provokationsprodukten kan fördröja reaktionen

Fett kan påverka tillgänglighet

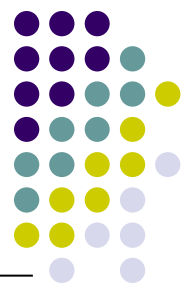

Vanlig chokladboll

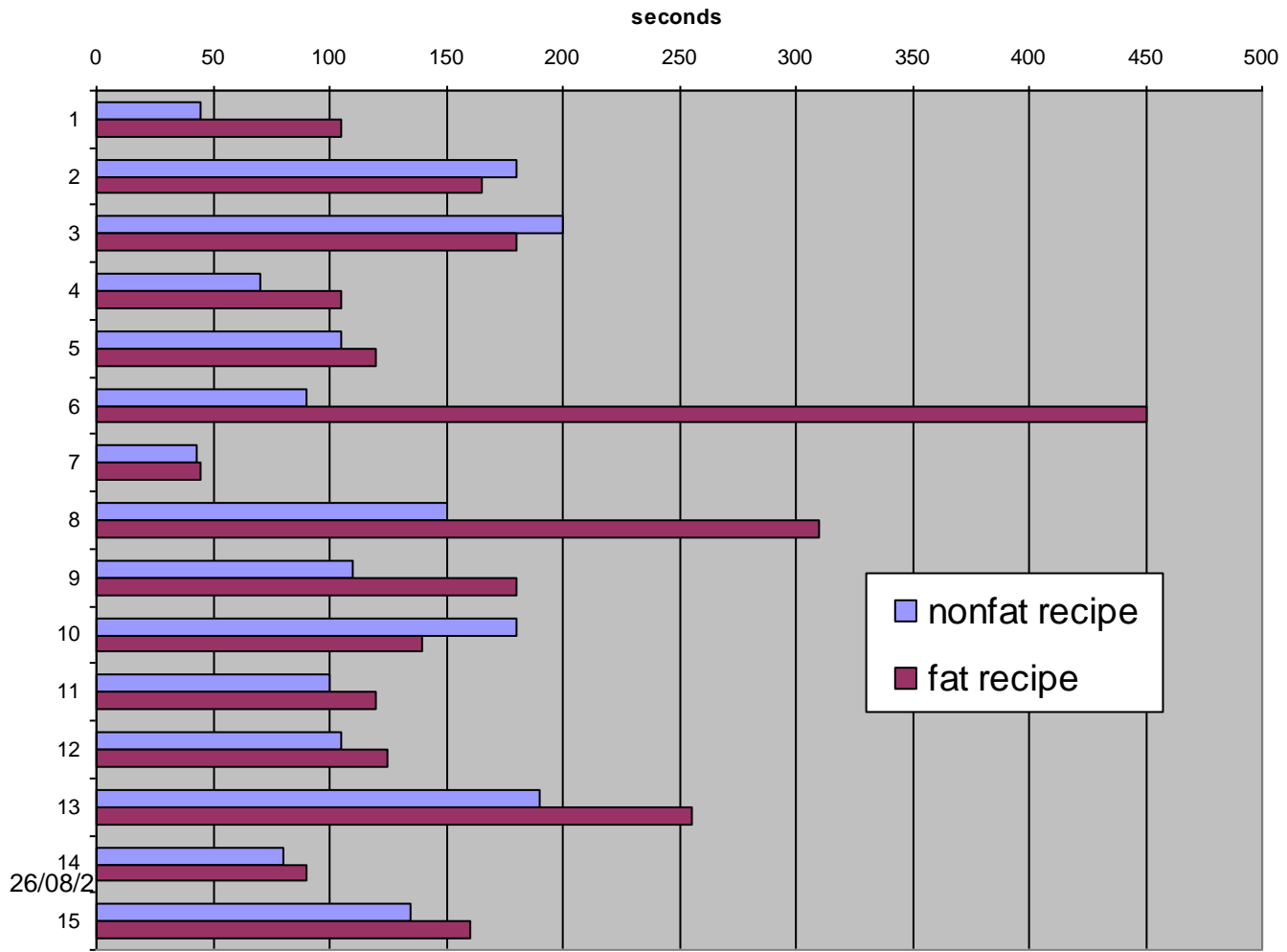

Mager chokladboll

Fördröjd reaktion vid hasselnötsprovokation hos björkpollenallergiker

Onset of allergic reaction

12/15
reagerade
långsammare
med fet
provokation
p: 0.03

van Odijk J, Bengtsson U
EAACI 2007

Födoämnesprovokationer -standardisering

---

1. **Val av provokationslivsmedel**
2. **Vilka doseringar?**

10 µg, 100 µg, 1 mg, 100 mg av födoämnet

Födoämnesprovokationer -standardisering

---

1. **Val av provokationslivsmedel**
2. **Vilka doseringar?**

10 µg, 100 µg, 1 mg, 100 mg av födoämnet

Lägsta dos för reaktion: 1 mg jordnöt (Rancé)

Födoämnesprovokationer -standardisering

1. **Val av provokationslivsmedel**
2. **Vilka doseringar**
3. **Val av ”challenge vehicle”**

undvika:

- kapslar
- feta livsmedel
- komplicerade recept